

”LOMITUSLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN 2020” YHTEENVETO AVOIMESTA KESKUSTELUSTA OTAKANTAA.FI –SIVULLA

Avoimessa keskustelussa STM halusi kuulla kokemuksia lomituspalveluiden toimivuudesta ja ideoita niiden kehittämiseksi. Kommentteja saatiin 153 kpl. Lukumääräisesti eniten kommentoitiin lomittajien asemaa, työehtoja, työoloja ja koulutusta koskevia teemoja sekä lomitustehtäviä, maatalousyrittäjän tehtäväosuutta, maatalousyrittäjän kokonaistyöaikaa ja lomituspäivän pituutta koskevia teemoja. Useita kommentteja annettiin myös paikallisyksikköjen toiminnasta.

Paikallisyksikköjen toiminta ja maatalouslomituksen hallinnon kehittäminen

Moni kommentoija toi esiin, että kaikki paikallisyksiköt eivät toimi hyvin, vaikka lomitustyö on samanlaista kaikkialla. Ongelmana on mm. henkilöstön kohtelu, asiakkaiden kohtaaminen ja lomitusten järjestely sekä lomittajien palkanlaskenta. Myös lomitusta pitäisi kehittää ja sähköinen asiointi vähentäisi lomituksen virheitä. Paikallisyksiköille tarvittaisiin yhteinen toimintamalli ja rutiinit sekä koulutusta, mukaan lukien asiakaspalvelukoulutusta. Paikallisyksikköjen pitäisi tulla 2020-luvulle. Hyvissä paikallisyksiköissä ei ole pulaa lomittajista.

Keskustelussa mainittiin, että paikallisyksiköiden toimintaa voisi parantaa ja yhdenmukaistaa vähentämällä niiden lukumäärää. Tällöin ohjaus ja valvontakin helpottuisi. Paikallisyksiköt voisivat olla 40 000 - 50 000 lomituspäivän yksiköitä. Kuitenkaan asukasluvultaan suurempi kunta ei automaattisesti ole paras lomituksen järjestäjä. Toisaalta isot paikallisyksiköt eivät ole hyviä, koska ne merkitsevät lomittajille lisää omasta kukkarosta maksettavia työmatkakustannuksia. Isot paikallisyksiköt eivät myöskään poista ongelmia, ongelmat vain muuttuvat.

Muutama kommentoija oli sitä mieltä, että lomitussääntöjen uudistuksessa Melaa ei pidä enää ottaa mukaan maatalouslomitussääntöihin. Toisaalta huomautettiin myös, että lomitusta ei voida enää jatkaa kuntien toimintana, koska tarvitaan yhdenvertaisuutta. Esitettiin myös, että tulevaisuudessa lomitusta voitaisiin järjestää julkisena palveluna maakunnan tai valtion toimesta.¹

Lomituspalvelut ja vuosilomien yhtäaikaistamiseksi

Keskustelussa todettiin, että maatalousyrittäjien vuosilomapäiviä on riittävästi. Mainittiin myös, että vuosiloman tulisi olla tilakohtainen. Sijaisavusta todettiin, että sairaustapauksissa lomittajan saaminen ei onnistu, kun tilanne tulee yllättäen. Perhevapaissa lomittajan saa helpommin. Ehdotettiin, että sijaisapua tulisi voida hakea samaan aikaan, kuin vuosilomaa ja tuettua maksullista lomittaja-apua. Sijaisapua tulisi myös voida saada koulutuksen vuoksi. Sijaisavun palvelumaksun osalta mainittiin, että jos sijaisaputunti maksaa maatalousyrittäjälle viisi tai kuusi euroa, se on halpaa palvelua. Tuettua maksullista lomittaja-apua todettiin olevan hyvä palvelu ja paikallisyksikköiden pitäisi mainostaa sitä enemmän. Muutamien kommentoijien mielestä tuettua maksullista lomittaja-apua pitäisi

¹ STM:n huomio liittyen joissakin kommentteissa sivuttuun arvonlisäveroon: Jos maatalouslomituksen hallintomallia muutettaisiin nykyisestä, on käytävä läpi uuden hallintomallin arvonlisäveronäkökulmat. EU:n maatalousalan valtiontuen suuntaviivojen (kohta 86) mukaan arvonlisävero (alv) ei ole tukikelpoista, paitsi jos se kansallisen alv-lainsäädännön mukaan on palautukseen oikeuttamatonta. Lomituspalvelulain muuttamista koskevan hallituksen esityksen HE 112/2015 mukaan lomituspalvelujen järjestäminen maatalousyrittäjille on katsottu kunnan verottomaksi toiminnaksi. Kunnallisessa lomituksessa maatalousyrittäjä ei siten maksa ollenkaan alv:a, mutta itse järjestetyssä lomituksessa maksaa.

saada enemmän kuin 120 tuntia tai jopa enemmän kuin 200 tuntia ja sitä voisi käyttää koulutuspäiviin. Tuetun maksullisen lomittaja-avun palvelumaksun osalta ehdotettiin, että maksu pitäisi puolittaa. Tuetun maksullisen lomittaja-avun käyttämisen osalta huomautettiin, että vain pieni osa käyttää tuettua maksullista lomittaja-apua täydet 120 tuntia.

Vuosilomien yhtäaikaisspitovelvoite nousi esiin muutamassa kommentissa. Todettiin, että velvoite voi olla hankala maatalousyrittäjille, mutta toisaalta vuosilomia ei aina pysty pitämään yhtä aikaa, vaikka haluttaisiinkin. Syynä voi olla pula lomittajista tai osaavista, aikaansaavista lomittajista. Vuosilomien yhtäaikaisspitovelvoite tarkoittaa yleensä nykyisellään sitä, että yksi lomittaja hoitaa maatalousyrittäjän kaikki välttämättömät kotieläinten hoitotyöt. Velvoite voidaan määrätä myös, kun lomittaja ehtii tehdä hoitotyöt yhdeksässä tunnissa. Keskustelussa tuotiin esiin, että näin pitkä lomituspäivä matkoineen viikkotolkulla on raskas, etenkin ikääntyville lomittajille. Lomittajien keski-ikä lähentelee 50 vuotta. Näin ollen STM:n suunnittelema yhtäaikaisspitovelvoitteen laajennus yhä suuremmille maatalousyrittäjille (20 => 30 kotieläinyksikköä) heikentäisi lomittajien työhyvinvointia. Lomitustyön rasittavuus tulisi huomioida. Kahdestaan lomitustyö olisi fyysisesti vähemmän rasittavaa, ei kuitenkaan nopeampaa (lypsy). Yhtäaikaisspitovelvoitteen laajennus olisi myös työturvallisuusriski, jos se lisäisi yksintyöskentelyä, koska lomitustyö on tapaturma-altista. Yksintyöskentelyä tulisi mieluummin vähentää.

Lomituspalveluiden myöntämisen edellytykset

Tulevaisuudessa ravi- ja ratsuhevosia ei voitaisi enää hoitaa lomituspalveluilla, koska ne eivät ole EU:n valtiontukisääntöjen mukaisen ”alkutuotannon” piirissä. Tästä muutoksesta oltiin harmistuneita. Jatkossa lomituspalvelujen myöntämisen edellytyksenä ei enää olisi vaatimusta maatalousyrittäjän eläkelaiassa tarkoitetun eläkevakuutuksen ottamisesta. Tätä muutosta keskustelussa sekä kannatettiin että vastustettiin.

Keskustelussa huomautettiin, että lomituspalveluja voi saada jo kuudella lehmällä, ja katsottiin, että näin vähäinen lehmämäärä on harrastusluonteista toimintaa. Keskustelussa mainittiin myös, että suurten maatalousyrittäjien lomitusoikeutta tulisi rajata tai sellaisten maatalousyrittäjien, joilla perheenjäsen tai työntekijä tekee välttämättömiä kotieläinten hoitotöitä. Toisaalta keskustelussa myös vastustettiin tällaista rajaamista. Vastustajat pitivät myös vääränä sitä, että nykyisin maatalousyrittäjän työaika ja siten lomituspäivä lyhenee sitä mukaa, mitä enemmän perheenjäsen tai työntekijä tekee välttämättömiä kotieläinten hoitotöitä. Keskustelussa ehdotettiin, että perheenjäsenen tulisi tulevaisuudessakin saada lomitusoikeus. Perheenjäsenistä todettiin myös, että alalle koulutetun perheenjäsenen tulisi saada lomittaa kotitalallaan. Toisaalta oltiin sitä mieltä, ettei yhteiskunnan tulisi tukea tällaista.

Lomitustehtävät, maatalousyrittäjän tehtäväosuus, maatalousyrittäjän kokonaistyöaika ja lomituspäivän pituus

Lomitustehtävien (yleensä välttämättömien kotieläinten hoitotöiden) sisällöstä käytiin keskustelua. Eräässä kommentissa todettiin, että pitäisi keskittyä eläinten hoitamiseen ja toisessa kommentissa kerrottiin, että lomittaja oli laitettu haravoimaan. Puhuttiin siitä, että lomitustehtäviä on vaikea määrittää. Ne voivat olla suppeampia esimerkiksi lyhyissä vuosilomissa, mutta yllättävissä tai pitkissä sijaisavuissa lomitustehtäviä tulee väkisin enemmän, kun lomittajan on pakko tehdä harvemminkin

tehtävät työt. Toisaalta puhuttiin rutiineihin verrattuna poikkeuksellisemmista töistä, kuten poikimisista, ja todettiin, että lomittajan kuuluu hoitaa nekin, jos maatalousyrittäjä ei ole muita maatalousyrittäjiä, perheenjäseniä tai työntekijöitä niitä tekemässä. Lomitustehtäviä on historiassa vähennetty. Jotkut katsoivat, että lomitustehtäviä tulisi lisätä ja näin lomittaja saisi kokopäiväistä työtä. Todettiin, että valvonnan pitäisi olla osa lomitustehtäviä.

Keskustelussa tuotiin esiin, että maatalousyrittäjän perheenjäsenten ja työntekijöiden tekemiä välttämättömiä kotieläinten hoitotöitä ei huomioida, kun määritetään maatalousyrittäjän tehtäväosuus välttämättömistä kotieläinten hoitotöistä. Siten myös lomituspäivän pituus muodostuu väärläiseksi. Lomittaja päätyy tekemään perheenjäsenten ja työntekijöiden tehtäväosuudet, vaikka tarkeitus olisi tehdä vain maatalousyrittäjän tehtäväosuus. Ongelma on etenkin yhden yrittäjän tiloilla. Keskustelussa tuli muutenkin usein esiin se, että lomittajat joutuvat tekemään maatalousyrittäjänsä muidenkin kuin lomitettavan maatalousyrittäjän välttämättömät kotieläinten hoitotyöt. Kyse voi olla perheenjäsenten ja työntekijöiden lisäksi muiden maatalousyrittäjien töistä. Kaikki maatalousyrittäjät eivät välttämättä edes ymmärrä, että lomittajan ei kuulu tehdä kuin tietyn maatalousyrittäjän tehtäväosuus.

Hyvin moni kommentteista koski maatalousyrittäjän kokonaistyöaikaa. Lomituslainsäädännön uudistuksessa on suunniteltu, että kehitettäisiin kaikille maatalousyrittäjille yhdenvertainen kokonaistyöajan laskukaava. Keskustelussa todettiin, että maatalousyrittäjien ja niiden työtavat ovat erilaisia, joten niitä ei voida sitoa aikatauluihin. Myös maatalousyrittäjän ja lomittajan ominaisuuksista johdetaan, että lomitustehtävät sujuvat nopeammin tai hitaammin kuin maatalousyrittäjän itsensä tekemänä. Tarvitaan joustava kokonaistyöaika. Keskustelussa mainittiin myös, että maatalousyrittäjän kokonaistyöaika ja lomituspäivän pituus voitaisiin jatkossa ajatella tuntien kokonaismääränä ja lomittaja kuluttaisi eri määrän tunteja eri päivinä. Keskustelussa todettiin myös, että maatalousyrittäjien kokonaistyöaikaa ei saa jatkossa lyhentää. Toisaalta esitettiin, että yhden maatalousyrittäjän lomituspäivälle pitäisi saada lakiin maksimipituus, ehdoton raja olisi 12 tuntia. Minimi voisi olla ehkä neljä tuntia. Rajauksen tarve johtuu siitä, että TTS-Managerin ja maatalousyrittäjän kommenttien perusteella määritetty maatalousyrittäjän kokonaistyöaika ja sitä kautta maatalousyrittäjän lomituspäivän pituus saadaan keinotekoisesti näyttämään liian pitkältä.

Keskustelu kokonaistyöajasta ja lomituspäivän pituudesta liittyy olennaisesti keskusteluun lomitustehtävistä. Kuten yllä on todettu, on tilanteita, joissa lomittajan on pakko tehdä tavallista laajemmin lomitustehtäviä, eli harvemmin tehtäviä töitä, taikka poikkeuksellisia töitä, ja nämä tilanteet liittyvät yleensä siihen, että maatalousyrittäjä ei ole muita maatalousyrittäjiä, perheenjäseniä tai työntekijöitä niitä tekemässä. Tällöin lomituspäivä pitenee väkisin. Jos lomittajan lomituspäivä venyy usean maatalousyrittäjän maatalousyrittäjänsä, muiden maatalousyrittäjien, perheenjäsenten tai työntekijöiden tulisi tehdä lomituspäivän yli menevät työt. Keskustelussa mainittiin esimerkkinä lomituspäivän joustotarpeesta poikiminen robottitilalla. Toisaalta kuitenkin todettiin, että nykyiset joustot riittävät niille harvoille robottitiloille, jossa lomittaja on yksin ja siksi hoitaa poikimisen. Tällöin lomittaja ilmoittaa lomituspäivän venymisen syyn paikallisyksikölle ja esimies kirjaa sen ylös. Esimies arvioi, oliko ylitykseen johtanut tehtävä lomitukseen kuuluva tehtävä vai laskuteaanko siitä täysi hinta maatalousyrittäjältä. Lomittajalla itsellään ei ole näitä tietoja. Lomitustehtäviin ja lomituspäivän pituuteen liittyen mainittiin myös, että lomittajilla on työssään kiire. Kiire vaikuttaa lomittajan työturvallisuuteen.

Keskustelussa tulivat esiin myös lomitusten jälkeen tehtävät lomituksen arvon takaisinperinnät niissä tapauksissa, joissa lomituspäivä on ollut liian pitkä. Takaisinperinnässä Mela arvioi, onko lo-

mitus ollut valtion korvaamaa, lain mukaista lomitusta. Osa kommentoijista koki, että paikallisyksikön tulisi saada Melalta etukäteen tietoa siitä, onko maatalousyrittäjien kokonaistyöaika määritetty oikein. Todettiin, että Mela on velvollinen antamaan ennakkoratkaisun siitä, että oikeuttaako joku lomituspäivän ylitys valtionkorvaukseen. Toisaalta keskustelussa huomautettiin, että lähes kaikki takaisinperinnät johtuvat siitä, että lomittajan esimies ei ole kirjannut ylös lomituspäivän ylityksen syytä tai paikallisyksikkö ei ole laskuttanut maatalousyrittäjältä täyttä hintaa perusteettomasta lomituksesta.

Lomittajien asema, työehdot, työolot ja koulutus

Keskustelussa käsiteltiin kaikkein eniten lomittajien asemaan, palkkaan, työaikaan ja muihin työehtoihin liittyviä seikkoja. Keskustelussa tuli esiin, että monen voi olla vaikea hahmottaa lomittajien asemaa, kun lomittaja on kunnan palveluksessa, työturvallisuusvastuu on jaettu maatalousyrittäjille ja kunnalle, palkkaraha tulee viime kädessä valtion budjetista, lomituspalkojen laillisuuden valvonta on Melalla ja toisaalta osa lomittajista on yksityisen lomitussyrityksen palveluksessa. Kommenteissa mainittiin, että lomittajille pitäisi saada erilliset tes-neuvottelut, koska raha lomittajien työehtoihin tulee poikkeuksellisesti valtiolta. Todettiin, että tes-neuvottelujärjestelmässäkin on ongelmia ja lomittajien työmarkkina-asema on heikko. Mainittiin, että kaikki lomittajat eivät kuulu liittoon, jolloin heidän etujaan on vaikea ajaa. Todettiin myös, että KVTES:n lomittajaliitteen poisto tai sovellettavan tessin vaihto poistaisi joitakin ongelmia. Toisaalta todettiin, että KVTES on puutteistaan huolimatta parempi kuin maaseutuelinkeinojen tes. Keskustelussa moni oli sitä mieltä, että lomitusjärjestelmä kaatuu, jos lomittajien asiaa ei saada kuntoon.

Lomittajien palkan osalta keskustelussa todettiin, että palkka on huono. Palkalla pitäisi tulla toimeen, mutta rahaa kuluu etenkin työmatkojen polttoaineeseen. Palkan nostamisen kannalta kunnan tes-neuvotteluissa ongelmana on kuntien muut työntekijäryhmät, jotka myös haluavat palkankorotuksen. Palkkaan liittyy myös se, että tehtävien vaativuuden arviointi vaihtelee eri paikallisyksiköissä. Palkkaus tulisi yhtenäistää.

Lomittajien työajan osalta todettiin, että yksiosaisia työpäiviä tulisi olla enemmän etenkin, kun robotiikka maatalousyrittäjissä lisääntyy. Robottiloilla ei ole niin merkitystä, milloin lomitustyöt tehdään. Lomittajien työaika on suunniteltava paremmin. Kaksiosaiset työpäivät pitkine matkoineen ovat ongelma. Lomittaja on sidottu työhönsä paljon kauemmin, kuin miltä ajalta hän saa palkkaa. Työmatkoja omalla ajalla voi tulla jopa neljä tuntia päivässä. Lomittajille ei ole tarjolla majoitusta keskellä päivää, mikä vähentäisi edestakaisia aamu- ja iltatyömatkoja. Lomittajien työajan osalta todettiin myös, että osa-aikaisuus on ongelma ja työn tulisi olla kokoaikaista. Lomituslainsäädännön uudistuksessa on suunniteltu, että maatalousyrittäjän lomituspäivän minimi olisi jatkossa kolme tuntia. Keskustelussa tuli esiin, että se ei riitä poistamaan lomittajien osa-aikaisuuden ongelmia. Esitettiin, että kokoaikaisen lomittajan säännöllisen työajan pituus tulisi alentaa seitsemään tuntiin, mutta palkan tulisi säilyä ennallaan. Tällöin osa-aikaisia lomittajia voisi täysiaikaistaa vapautuvilla työtunneilla eikä tarvitsisi pohtia, mistä luodaan lisätöitä lomittajille. Myös lomittajien työurat pidentyisivät. Säännöllisen työajan alentamisen voisi ehkä rahoittaa vähentyneillä lomittajien sairauspoissaolokustannuksilla, vähentyneillä työkyvyttömyyseläkekustannuksilla sekä sillä, etteivät korotetut eläkemaksut kasvaisi. Muutoksen voisi rahoittaa myös jättämällä kerran tes-neuvotteluissa lomittajien palkankorotus väliin ja loput varat otettaisiin valtion budjetista.

Keskustelussa tuli esiin myös se, että lomittaja ei välttämättä saa kaikkia hänelle kuuluvia vapaapäiviä. Myöskään 11 tunnin vuorokausilepo ei täyty. Lomittajien työehtoja heikennettiin myös

”kiky:llä”. Lomittajien työssäkäyntialueet ovat laajentuneet. Vuodessa voi tulla 60 000 km työajoja. Lomittajien asemaa voisi parantaa, jos lomittajan työaikaan luettaisiin päivän toinen työmatka tai kaikki matkat. Toisaalta lomittajille voitaisiin maksaa matkakorvaus toisesta työmatkasta tai kaikista matkoista. Matkakorvauksista tulisi poistaa 5 000 km:n raja tai sen jälkeen tulisi maksaa korkeampi matkakorvaus.

Keskustelussa todettiin myös, että lomittajien fyysisessä ja psykososiaalisessa työturvallisuudessa on puutteita. Lisäksi lomitustyö on raskasta ja lomittajilla on työkyky- ja jaksamisongelmia. Vuorotteluvapaa on yksi keino, joka auttaa jaksamaan. Erityisesti lomittajia kuormittaa se, että lomittaja ei juurikaan voi vaikuttaa työhönsä, työaikoihinsa ja vapaapäiviinsä. Myös jatkuva muutos kuormittaa. Lomittajien on käytännössä vaikea tehdä lomitustyön rinnalla jotain toista työtä, koska työajat, työmatkat ja työjaksot vaihtelevat. Maatalousyriyten vähentyessä lomittajia lomautetaan ja irtisanoitaan. Toisaalta parhaat lomittajat siirtyvät muihin töihin eivätkä nuoret ala lomittajiksi. Maatalousyriyten näkökulmasta lomittajan vaihtuminen tiuhaan tahtiin on ongelma.

Keskustelussa tuli esiin myös lomittajien koulutus ja osaaminen. Esimerkiksi erään kommentoijan mukaan robottipihatto on työnluonteelta aivan toisenlainen kuin parsi- tai lypsyasemapihatto. Työ pitää hallita aivan eri systeemillä, eli tietokoneen kautta. Siihen tarvitaan lomittajan uudelleen koulutus. Toisen kommentoijan mukaan Melan mielestä on jo riittävästi robottitaitoisia lomittajia. Keskustelussa todettiin, että uusia lomittajia tulisi voida saada oppisopimuksen kautta. Käytännössä oppisopimuksen käyttöä rajaa siihen varattu määräraha valtion budjetissa. Keskustelussa mainittiin myös, että lomittajien ohjeiden noudattaminen, työmoraali ja työhön sitoutuminen vaihtelee. Jotkut maatalousyrittäjät kokivat, että joutuvat paikkaamaan mm. saamatonta lomittajaa.

Itse järjestetty lomit

Maatalousyrittäjän itsensä järjestämän lomituksen osalta keskustelussa mainittiin, että koska kunnien lomittajista on nykyään pulaa, itse järjestetty lomit lisääntyy. Keskustelussa todettiin, että lomituspäivien tarjoajan saaman kustannuskorvauksen taso on huono. Esitettiin, että sen tulisi olla 32 euroa tunti ja useimpien asiaa kommentoineiden mielestä 50 euroa tunti. Eräs kommentoija totesi, että jos maatalouslomit järjestettäisiin tulevaisuudessa pelkästään itse järjestettynä lomituksena, tällöin pienemmät maatalousyriykset jäisivät ilman lomittajia. Lisäksi lomitushankinnoilla pärjäisivät vain isoimmat lomituspäivien tarjoajat, edellyttäen, että kustannuskorvauksen taso olisi kunnossa. Mainittiin myös, että itse järjestetty lomit on joustavaa (työehtojen suhteen), jos lomittaja on yrittäjä. Joissakin kommentoijissa kerrottiin myös, että itse järjestettyä lomitusta ja sen puitteissa tehtyjä lomitustehtäviä ei valvota. Lomittajat tekevät sellaisiakin töitä, jotka eivät kuulu lomitustehtäviin, ja paikallisyksiköt maksavat niistä silti kustannuskorvauksen. Melan tulisi valvoa tätä ja valvonnalla tulisi olla riittävät resurssit. Esitettiin, että valvontaa voisi tehdä, jos itse järjestetyt lomituspäivät varattaisiin etukäteen vuosittain.

Itse järjestetyn lomituksen osalta keskustelussa tuotiin esiin myös lomituspäivien tarjoajien laskun (paikallisyksikön maksaman kustannuskorvauksen ja maatalousyrittäjän maksaman osuuden) maksamista koskeva ongelma. Maksuprosessi on liian monimutkainen ja maatalousyrittäjä voi hidas- tella prosessissa. Palveluntarjoaja lähettää lomitushankin maatalousyrittäjälle, maatalousyrittäjä lähettää kulukorvaushakemuksen kuitattavaksi palveluntarjoajalle, palveluntarjoaja kuittaa, maatalousyrittäjä lähettää kulukorvaushakemuksen paikallisyksikölle, paikallisyksikkö tekee korvauspäätöksen ja maksaa kulukorvauksen palveluntarjoajalle ja maatalousyrittäjä maksaa palveluntarjo-

ajalle muun osan lomituskustusta ja alv:n. Ratkaisuksi ehdotettiin, että paikallisyksikkö voisi maksaa koko laskun alv:neen palvelun tarjoajalle, jonka jälkeen paikallisyksikkö laskuttaisi maatalousyrittäjää, mutta toisaalta todettiin, ettei se taida olla mahdollista. Tarvittaisiin myös laskutus sopimus (ei kuittauksia joka lomituksesta) tai edes sähköisen allekirjoituksen mahdollisuus kulukorvaushakemukseen.

Eläintautiriskien torjuminen

Keskustelussa tuotiin esiin huoli eläintautien leviämisestä. Eläintautiriskejä ei oteta vakavasti. Paikallisyksiköiltä ja Melalta puuttuu osaamista eläintaudeista ja työsuojelusta. Työnjohto, Mela ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö eivät tunne nyky maataloutta, vaikka päättävät asioista. Eläintaudeista aiheutuu merkittävät taloudelliset tappiot maatalousyrittäjille. Eläintautiriskit tulisi ottaa huomioon lomituskäytäntöä uudistettaessa, lomitusten järjestelyssä ja käytännön lomitustyössä. Myös koronasta kannettiin huolta.

Ulkomailta tulevat lomittajat eivät noudata kotimaissaan käydessään 48 –tunnin sääntöä ym. asiaa koskevaa ohjeistusta. Lomittajien eläintautikaranteenit pitäisi säätää laissa. Lomittajat voivat levittää tauteja toisille tiloille, jos suojautumisesta ei huolehdita tai taudista ei tiedetä. Maatalousyrittäjien tulee kertoa taudeista paikallisyksikölle. Tiedonkulku ja hyvä yhteistyö auttavat asiassa. Erään kommentoijan mukaan lomittajia ei kuitenkaan aina ole informoitu taudeista, vaikka paikallisyksikkö niistä tietäisikin, ja lomittajat ovat levittäneet tauteja ja sairastuneet.

Toisaalta joillakin alueilla voi käydä myös niin, että esim. tila, jossa on todettu salmonella, ei saa lomittajaa, vaikka tautiriskiä voidaan hallita suojautumalla ja hyvällä käsihygienialla. Eräs kommentoija kuitenkin totesi, että salmonellalta suojautumisessa ei riitä pelkkä hyvä käsihygienia (tule roiskeita ja on koskettava eläinten eritteisiin).

Muita seikkoja

Keskustelussa mainittiin myös, että lomituspalvelulain pitäisi olla nykyistä selkeämpi ja toisaalta kuuden miljoonan lisärahoitus ei riitä lomituskäytännön valvokojen korjaamiseen. Lomitusnetissä asiakas ei myöskään nykyisin näe, mille päiville on varannut vuosilomaa eikä päiviä voi itse muuttaa (tarve muuttaa alustavia vuosilomapäiviä - ei sitovia, joille on työvuorolistat jo tehty).²

² STM on jo ilmoittanut Lomitusnetin muutostarpeesta Melalle.